

Дараган В. В. - доцент кафедри оперативнорозшукової діяльності та спеціальної техніки факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У РЕСПУБЛІЦІ ВІРМЕНІЯ

Сфера державних закупівель є однією з найбільш корумпованих сфер економіки Республіки Вірменія, яка вимагає постійної уваги з боку правоохоронних органів. До того ж, на нашу думку, зазначена сфера потребує і вдосконалення нормативно-правового регулювання відносин.

Відповідно до даних Transparency International, у Вірменії близько 30 % держбюджету витрачають на державні закупівлі. Як зазначає ереванський офіс антикорупційного центру у своєму представленому звіті про значний рівень корупції у Вірменії, 70 % цих закупівель здійснюють в однієї особи без проведення відкритого тендеру [1].

Порядок здійснення закупівель на території Вірменії регулює Закон Республіки Вірменія «Про закупівлі» [2]. Документ визначає відносини, пов'язані з процесом придбання замовниками товарів, робіт і послуг, встановлює основні права і обов'язки відповідних сторін.

Аналіз вищезазначеного Закону засвідчує, що його прийняття було спрямоване саме на зниження корупції в цій сфері. Зазначений нормативно-правовий акт має значну кількість норм, спрямованих на зниження рівня корупції в цій сфері. Зокрема, було запроваджено: систему електронних торгів (електронний аукціон); центр сприяння закупівель; Раду з оскарження закупівель; список учасників, які не мають права участі в процесі закупівель тощо.

Однак не всі зазначені вище норми повною мірою виконують своє функціональне призначення. Зокрема, за результатами проведеного дослідження організації економічного співробітництва та розвитку, з моменту набуття Законом чинності до 2014 року навчання у сфері державних закупівель пройшли лише 809 фахівців з близько чотирьох тисяч державних установ та організацій, які беруть участь у процесі державних закупівель. Це вказує на необхідність підвищення кількості спеціалістів.

У звіті організації економічного співробітництва та розвитку зазначено, що система електронних закупівель функціонує у Вірменії з 2011 року. Згідно з офіційною статистикою, у перший рік її існування в електронній формі було проведено лише три тендери, організовані, відповідно Міністерством охорони здоров'я, Апаратом Уряду і Адміністрацією Лорійського району країни. Протягом 2012 року 18 державних органів розміщували оголошення про проведення загалом 55-ти електронних процедур закупівель. У 2013 році кількість таких процедур збільшилася до 143, а кількість органів державного управління, які організували їх, - до 28. Загальна вартість придбаних за

програмою державних закупівель в 2012 році товарів, робіт і послуг становила 171,9 млрд драм; причому вартість товарів, робіт і послуг, придбаних у результаті використання електронної системи закупівель, становила 11,8 млрд драм, або 6,8 % від загальної суми закупівель. Загальна вартість закупівель в 2013 році - 208,3 млрд драм (частка закупівель в електронній формі - 151 млн драм, або 5,8 %). Таким чином, частка здійснюваних в електронній формі закупівель в загальному обсязі закупівель у державному секторі залишається досить низькою, а отже, потребує істотного підвищення [3].

Також є певні проблеми щодо ведення списку учасників, які не мають права участі в процесі закупівель. Аналіз зазначеного списку показав, що у ньому знаходиться лише 24 суб'єкти підприємницької діяльності, 17 із яких було внесено у 2016 році [4]. Тобто вказана норма почала працювати лише з цього року, але зазначена цифра, на нашу думку, повинна бути в рази більшою, оскільки державні закупівлі є однією з найбільш корумпованих сфер економіки Республіки Вірменія.

Основними видами правопорушень у сфері державних закупівель у Вірменії є:

порушення Закону «Про закупівлі»; перевищення запланованих держбюджетом витрат; здійснення закупівлі товарів в однієї особи, без проведення тендера [5].

Що стосується відповідальності за порушення законодавства у сфері державних закупівель в Республіці Вірменія та Кримінальним кодексом Республіки Вірменія передбачено статтю, яка встановлює відповідальність за злісне порушення порядку проведення публічних торгів.

Позитивним досвідом боротьби з корупцією у сфері державних закупівель в Республіці Вірменія можна вважати наявність: системи електронних торгів; центру сприяння закупівель;

Ради з оскарження закупівель;
списку учасників, які не мають права участі в процесі закупівель;
наявність кримінальної відповідальності за злісне порушення порядку проведення публічних торгів.

Водночас, на нашу думку, у разі впровадження таких норм у законодавство України (окрім електронних торгів, оскільки вони вже впроваджені) рівень корупції в цій сфері суттєво б знизився.

З огляду на вищевикладене, можна прийти висновку, що зусиль суто правоохоронних органів у боротьбі з корупцією у сфері державних закупівель недостатньо. Запорукою максимального зниження цього негативного прояву є об'єднання зусиль правоохоронних органів і громадських організацій, а також відповідне нормативно-правове забезпечення вказаної сфери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Не государство, а коррупционная машина [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://haqqin.az/news/81215>. - Загл. с экрана.

2. О закупках [Электронный ресурс] : Закон Республики Армения от 28 дек. 2010 г. № ЗР-206 - Режим доступа: <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=3985&lang=rus>. - Загл. с экрана.
3. Антикоррупционные реформы в Армении [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Armenia-Round-3-Monitoring-Report-RUS.pdf>. - Загл. с экрана.
4. Список участников, не имеющих права участвовать в процессе закупок [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://gnumner.am/download/8134.html>. - Загл. с экрана.
5. Отчет о результатах работы по типологическому исследованию по теме «Противодействие правонарушениям в сфере размещения заказов на поставки товаров, выполнение работ, оказание услуг для государственных и муниципальных нужд» [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://eurasiangroup.org/WGTYP_2011_6_rus.doc. - Загл. с экрана.